

42

1763/I/30

978/φ 21v

χ. Θωμά Βελλερά

**Απόφαση οριστική. Προδεσμία εξοφλήσεως
χρεωστικής ομολογίας.**

¹⁶/ 1763 Ιουναρίου 30 ἐπροτοστολόγησεν ὁ Διμίτρης Κόσμα ἐ¹⁷/ναντίον τοῦ Πέτρου Θεοδόρου μὲ τὸ πο[ύ]το<υ>ρόντου ζητῶντας δικαί¹⁸/ωσύνην διὰ νὰ τοῦ πλερόση ὁ Πέτρος τοῦ Διμίτρι διὰ μία ὁ¹⁹/μολογίαν χρεωστικὴν ὅπου τοῦ χρεωστᾶ φλορίντζια ουγκρικά F 82 ``20. ²⁰/ (εἰς) τὸ ὅποῖον ὁ Πέτρος προφασιζόμενος πῶς θέλ(ει) τὰ πλερόσ(ει) κατο²¹/λίγον ὀλίγον καὶ εὗρισκοντάστο[ν] εὖλογον ὅλοι κοινῶς τοῦ διδωμ(εν) ²²/ διορίαν τοῦ ἄνωθεν Πέτρου ἐβδομάδες ἔξη κατὰ τὸν νόμον τοῦ ²³/ βιλιαετίου νὰ πλερόνη τὴν ἄνωθεν ποσώτητα τοῦ Διμίτρι Κόσμα χωρὶς ²⁴/ καμίαν πρὸφασιν καὶ ἔστω.

²⁵⁻²⁸/ Μανικάτης· σαφράν(ος) νῦν· προεστ(ός) mr, Ἰωάν(νης) ἀδάμη, Πέtkος πέτρ(ου) [χ.γρ.], θωμᾶς βελλεράς, Γιάννης μαβρωδῆς [χ.γρ.], Ἰωάννης τζήγγ(ου) mr, γεόργι(ος) δημητρί(ου) καπετάν(ος).

43

1762/XI-XII/-

978/φ 22r

χ. Ἰωάννη Αδάμη

σχ. 44-45

**Πρακτικό. Ἐνορκη κατάδεση διαδίκου.
Παραπομπή δίκης στο Κριτήριο ἀπὸ τὴν τρανσυλβανικὴ
Διοίκηση. Παράσταση δικηγόρων. Εγγυοδοσία.**

// 1762. μηνὶ Νοεμβρίῳ, καὶ Δεκεμβ<ρίῳ>.
²/ || Κά|| ποι(ος) Ἀλέξης Ἀρναούτης, ἀλλιῶς Πολίτης καλούμεν(ος), ³/ πρώην Πραγματευτῆς παρ' ἡμῖν Σιμπινιάνος, τὰ νῆν ⁴/ δὲ κατωκισμέν(ος) εἰς τὴν χώραν Ποπλάκαν, ἔχοντας ⁵/ ποτὲ ἀνακάτωσιν τῆς Πραγματείας του, μὲ τοὺς ἤδη ⁶/ ἀποθαμένους Ἀρβανιτάδες, Σταῦρον καὶ Νικόλαν, πρω⁷/τήτερα σχεδὸν ἀπὸ 18. χρόνους, τώρα κατὰ τὸ παρόν ⁸/ ἐκίνησε Κρίσιν κατέμπροσθεν ἡμῶν, ἐναντίον τοῦ ⁹/ Μήτρου Γεωργίου Ἀρναούτη καὶ συντοπίτητου, παραστένων-¹⁰/τας διάφορα Ἀδικήματα καὶ ζημίαις ὅπου νὰ ἔπαθεν ἀπὸ ¹¹/ τὸν ἴδιον αὐτόν Μήτρον, καθῶς τὸ ἐφάνέρωσε διαγρά-
¹²/φως, μὲ τὸν Ἀβοκάτον τοῦ Κουμήνι Πάλην, καὶ τὸ ἀπέ-¹³/δ(ει)ξε μὲ

Ῥελατώριαν Ὀρκωμοσίαν, καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ ¹⁴/ τὸ Κριτήριόν μας νὰ τοῦ κάμωμεν σατισφάκτιο, φέρ-¹⁵/νωντας καὶ ὀρισμὸν ἤτοι Κομμισσιόνι ἀπὸ τὸ Ἐνδοξότατον ¹⁶/ Γουβέρνιο. Πρὸς τὰ ὅποια ὁ ἄνωθεν Μήτρος πιάνων-¹⁷/τας καὶ αὐτ(ὸς) Προκάτωραν τὸν Τζίκι Στέφανο, ἐζήτησε ¹⁸/ πρῶτον νὰ στήσῃ καλοὺς Κεφ(εῖ)λιδες διὰ τὸ ἀποβησό-¹⁹/μενον, καὶ τότε νὰ ἀρχινήσῃ τὴν Κρίσιντου. Τὸ ὅποϊον ²⁰/ ἐκρίναμεν ὡς εὐλογον νὰ γένη οὕτως, καὶ ἐγράφη εἰς ²¹/ ἔνδειξιν.

²²⁻²⁴/ Μανικάτης· σαφράν(ος) νῦν· προεστ(ός) mpr, Ἰωάν(νης) ἀδάμη mpr, θωμᾶς βελλερᾶς, πέτκος πέτρ(ου) [χ. Θ. Βελλερά], Ἰωάννης τζήγγ(ου) mpr, Γιάννης μαβρωδῆ [χ. Θ. Βελλερά].

Το αντικείμενο της διαφοράς για την οποία διεξάγεται η δίκη (εγγρ. 43, 44, 45) παραμένει άδηλο. Το γεγονός ότι το Κριτήριο επιλαμβάνεται της υποθέσεως κατ'εντολήν της τρανσυλβανικής Διοικήσεως, μας δημιουργεί υπόνοιες ότι μάλλον πρόκειται για σοβαρή ποινική υπόθεση: Διεξαγωγή μετά από προσφυγή του ενάγοντος στη Διοίκηση και όχι στο Θησαυροφυλάκιο της Τρανσυλβανίας –όπως θα ήταν φυσικό αν ήταν πολιτική ή εμπορική υπόθεση–, παράσταση δικηγόρων, ανακοίνωση της αποφάσεως του Κριτηρίου στη Διοίκηση, κλπ. Η μεγάλη χρονική απόσταση από τα πραγματικά περιστατικά, το γεγονός ότι αφορούσε σε ξένους, συνηγορούν για την παραπομπή της υποθέσεως στην Κ –που ήταν στην ουσία αναρμόδια (βλ. εγγρ. 44).

στ. 2-9 Αγωγή πρώην μέλους της Κ για διαφορά που δημιουργήθηκε πριν από 18 χρόνια με αποθανόντα μέλη της ενάντιον τρίτου, καθολικού ή ειδικού διαδόχου αυτών.

στ. 10-12 Η αγωγή για «ἀδικήματα καὶ ζημίαις» συντάσσεται από ούγγρο δικηγόρο, ο οποίος παρίσταται.

στ.12-13 Προσκομίζεται από τον ενάγοντα γραπτή ένορκη κατάθεση («ῤελατώρια ὀρκωμοσία») ενώπιον των αρμοδίων υπαλλήλων της Διοικήσεως.

στ. 13-14 «ἐζήτησεν ... σατισφάκτιο», δηλαδή ικανοποίηση. Η έκφραση χρησιμοποιείτο συνήθως για ποινικές υποθέσεις, δηλ. για τα αδικήματα της μικρᾶς ποτέντζιας, όπως συκοφαντία, εξύβριση, χειροδικία, δυσφήμιση, που αφορούσαν γενικά στην προσβολή προσωπικότητας και επέσυραν χρηματική ποινή ή/και την επιδίκαση αποζημιώσεως¹.

στ. 15-16 Η διαταγή της Διοικήσεως ὀρισε το Κριτήριο της Κ ως αρμόδιο για την εκδίκαση δικαστήριο. Δεν πρέπει να μας ξενίζει το γεγονός ότι η παραπομπή γίνεται από διοικητικό ὄργανο, διότι στο τότε μοναρχικό σύστημα (Ancien Régime) δεν υπήρχε οργανική διάκριση δικαστικής και διοικητικής εξουσίας (οι διοικητικοί λειτουργοί απένειμαν και δικαιοσύνη)².

στ. 18 Παροχή αξιόπιστων εγγυητών από τον ενάγοντα

1. Βλ. ΕΚΣ, σ. 213 και σημ. 298.
2. Για το εν γένει νομικό πλαίσιο επί αυστριακής κυριαρχίας στην Τρανσυλβανία, βλ. ό.π., σσ. 42-46 και τις εκεί παραπομπές στη βιβλιογραφία και τις πηγές, και σ. 173.

44

1763/I/30

978/φφ 22v-23r

χ. Ιωάννη Αδάμη

σχ. 43, 45

Απόφαση προδικαστική. Εγγυοδοσία. Παρέμβαση τρανσυλβανικών αρχών στη λειτουργία του Κριτηρίου. Ισοτιμία διαδίκων. Υποβολή γραπτών αποδείξεων στα ελληνικά. Αναγκαστική αρμοδιότητα του Κριτηρίου.

// 1763. μηνί Ιαννουαρίω 30.

^{2/} || Μή || ὄντας ἀρκετ(ὸς) ὁ ὅπισθεν γεγραμμέν(ος) Ἀλέξης Ἀρ-^{3/}ναούτης νὰ δώση κεφήλιδες, διὰ τὴν ἀπορίαν καὶ πτω-^{4/}χίαντου, ἐκλαύθηκεν ἰκετικῶς εἰς τὸ Πανένδοξον ^{5/} Ῥήγιον Γουβέρνιον, δεόμενος ἵνα ἔχῃ ἀπόλυσιν ἀπὸ κε-^{6/}φ(ει)λημέν, καὶ ἀπόλαυσε τοιούτης λογῆς ἱλαστικόν Κομισσι-^{7/}όνι, νὰ κριθῇ δηλαδὴ καὶ δίχως κεφ(εῖ)λιδες, ἔστωντας ^{8/} δὲ νὰ παραβιάζῃ ἀπαύστως, καὶ νὰ ἐνοχλῇ τὸ Κρι-^{9/}τηριόνμας ὁ πολύλογ(ος) αὐτοῦ Ἀβοκάτ(ος) σχεδὸν κα-^{10/}θημερούσια, ἐξ ἀνάγκης λ(εῖ)πωντας ὁ ῥηθεῖς Τζίκι Στέ-^{11/}φανος, ἔπιασεν ὁ Μήτρος Ἀβοκάτον τὸν Ἀρχοντα Ρούτ-^{12/}καὶ Γιάνος, ὁ ὁποῖ(ος) ἐχάλευσε νὰ τοῦ δοθοῦν ὅλα ^{13/} τὰ Ἰνστρουμέντα τῶν Γραμμάτων διὰ νὰ ἀπολογηθῇ, ^{14/} καὶ εἰς αὐτὸ ἐδιωρίσαμεν αὐτοὺς ἔτζη.

^{15/} || Ἐσ || πωντας νὰ ἐπαρρήσιασε διαγράφως ὁ Ἀλέξης μὲ τὸν ^{16/} Προκάτωράτου τὸν Κούμινη Πάλη τὸ Πραιτέντζιόν του ^{17/} καὶ τὴν Ἀγωγήν του μὲ διάφορα δοκουμένα, ἀποδείξε-^{18/}ων καὶ μαρτυριῶν, Πρέπον εἶναι κατὰ τὸν Νόμον, τὰ ^{19/} ὅμοια καὶ ὁ Μήτρος μὲ τὸ μέσον τοῦ Ἀβοκάτου αὐτοῦ ^{20/} κὺρ Ρούτκαὶ Γιάνος, νὰ παραστήσῃ πάλιν διαγράφως ^{21/} τὰς ἀντιρρήσ(ει)ς αὐτοῦ καὶ τὴν ἀδῶσίν του διὰ ὅσα ^{22/} ἐγκαλεῖται, καὶ τότε μεταγλωττίζοντας τὰ λόγια καὶ ^{23/} τῶν δύο μερῶν ἀπὸ τὰ Λατίνα εἰς Ῥωμαῖικα ἀπλᾶ ^{24/} διὰ νὰ τὰ καταλάβωμεν κοινῶς, καὶ ἀναγνώνωντας τα ^{25/} μὲ κατάνυξιν τὴν διαφοράντους, ἡ Κομπάνια ὅσον ^{26/} ἤμπορέσῃ, μὲ ὀλιγοστήν ἄργηταν θέλ(ει) κάμη τό {Δελι} // Δελιμπεράτον κ(α)τ(ὰ) τό μέριτον, κατὰ πῶς ὀρίζει ^{2/} τὸ Γουβερνιάλι Κομμίσιον, ἔχουσα τὸ χρέος νὰ ὑπακούσῃ ^{3/} τὴν Προσταγὴν χωρὶς

